

חוזרים לקשר

ידיעון תחילת שנת הלימודים תשע"ה

עריכה: שרית יעקב

מה בידיעון?

- ❖ מטה התכנית
- ❖ חלון לפעילות במחוזות
- ❖ הפינה למורה המוביל
- ❖ הפינה לאזרח הוותיק
- ❖ מעורבות חברתית וציון מיוחד

דברי פתיחה

תכנית הקשר הרב-דורי מתרחבת ומתעצמת. בשנת הלימודים תשע"ד הופעלה התכנית בכ-300 מוסדות חינוך ברחבי הארץ. המגמות שבלטו במיוחד היו: הפעלתה של התכנית במודלים מערכתיים יישוביים בכ-100 יישובים ברחבי הארץ; התרחבות התכנית במסגרת השונים והפעלתם של מודלים ייחודיים ומגוונים במסגרת תכנית התקשוב הלאומית של משרד החינוך. התכנית מיושמת הלכה למעשה, בשילוב תהליכי למידת חקר ולמידה חווייתית, לתלמידים ולאזרחים הוותיקים.

אבני היסוד עליהם מושתת תכנית הקשר הרב-דורי – חינוך ערכי להתנדבות ונתינה, למידה חווייתית משמעותית ותיעוד ושימור המורשת במאגרי המוזיאון הלאומי בבית התפוצות לדורות הבאים – כל אלה בלטו בשנה החולפת וימשיכו ויקבלו העצמה בשנת הלימודים תשע"ה, אל מול היוזמות והשינויים המשמעותיים אותם מוביל משרד החינוך: למידה משמעותית ובגרות חברתית. תהליכים אלה יתרמו לעיצובו של בוגר ערכי, התורם לקהילה, לחברה ולמדינה.

שתי יוזמות מברכות של תיעוד מורשת קהילות יוצאות לדרך: תיעוד מורשת קהילת יוצאי הודו, ביוזמתו של מנכ"ל המשרד לאזרחים ותיקים, ותיעוד מורשת קהילת יהודי סין ביוזמתה של המפמ"רית לסינית במשרד החינוך.

בברכת שנה טובה,
שנת חקר וגילוי חווייתי ומשמעותי,
תמי גרין

לכל ידידי תכנית הקשר הרב דורי
בפתחה של שנת הלימודים תשע"ה
אנו מאחלים

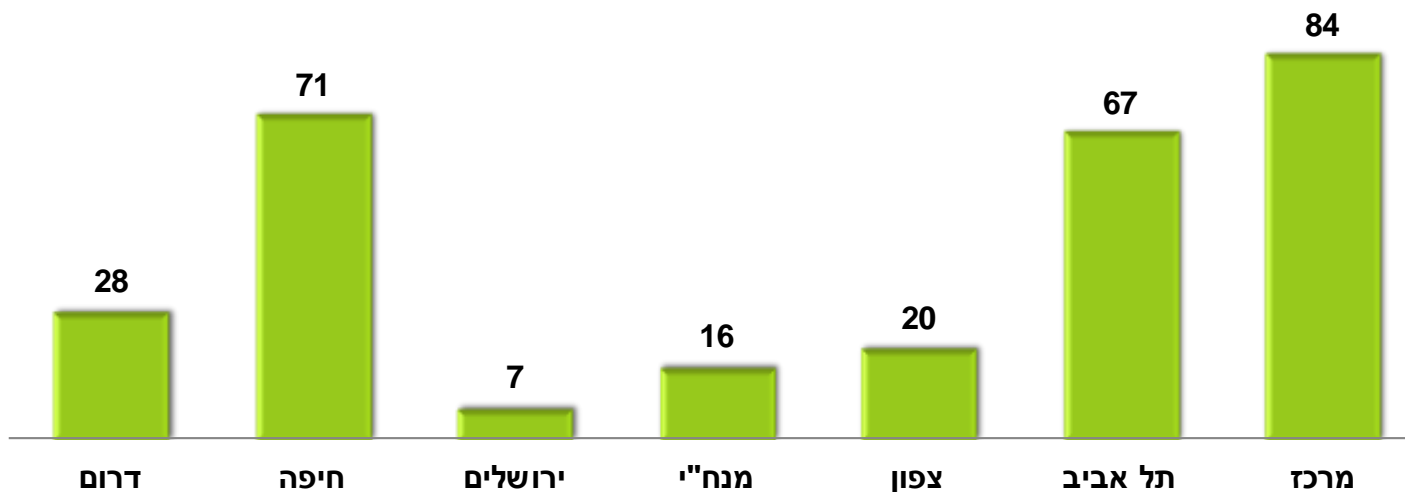

פרטים ליצירת קשר

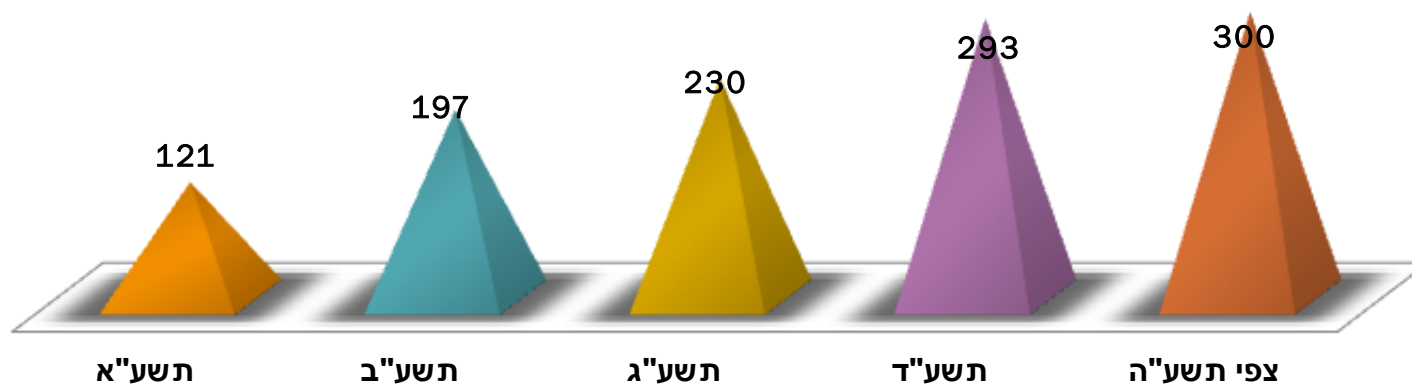
צוות התכנית
מטה ראשי
ורכזי המחוזות
קישור לפרטים

נתונים ומגמות

נתונים ארציים תשע"ד – מספר הקבוצות המפעילות בחלוקה למחוזות

צמיחה וגידול התכנית – מספר הקבוצות המפעילות במהלך ארבע השנים האחרונות

סיכום נתוני משתתפים תשע"ד

- מספר האזרחים הוותיקים שהשתתפו בתכנית: 3,626
- מספר התלמידים שהשתתפו בתכנית: 4,095

מחוז חיפה

שנת תשע"ד הביאה עמה פריחה של תכנית הקשר הרב-דורי במחוז חיפה והיא הסתיימה במספר אירועים מסכמים מהם ניתן להתרשם בקישור הבא: [סיכום תשע"ד](#)

בשנת תשע"ה, במסגרת תכנית התקשוב במחוז, הכוונה היא לשמר את הפעילות ולצרף בתי ספר ומספר ישובים חדשים, כמו גם למנף מספר מודלים, ביניהם: הקשר הרב-דורי במסגרת המעורבות החברתית בבתי ספר תיכוניים; שילוב מערכים ייחודיים וכלי גוגל המתאימים לאזרחים ותיקים; מודל "קהילה יוצרת סרט" בשיתוף הטלוויזיה הקהילתית; השתלבות בתיעוד יוצאי הודו במחוז וכן מודל הפעלה משולב עם בי"ס מחו"ל. השאיפה היא לשלב כ-80 בתי ספר מהמחוז בכלל הפעילות.

מחוז תל אביב

שנת הלימודים תשע"ד הייתה עמוסה בפעילויות וחוויות ייחודיות. להלן סיכום קצר של חלק מהן: פעילות מיוחדת תלמידי תיכון קציר בחולון שפעלו עם שורדי שואה מבית "להיות" וביקרו בבית התפוצות [להלן רשמים מהביקור](#) ❖ נעימה חנסאב, אזרחית ותיקה

שהשתתפה בתכנית הקשר הרב דורי בבי"ס הגליל בתל אביב, התגייסה למלחמת ההסברה של ישראל במבצע "צוק איתן" [לכתבה](#) ❖ [עיריית תל אביב-יפו קיבלה תעודת הוקרה](#) ❖ [פעילות כבי"ס מודיעים בשיתוף מועדון הוטרינרים בתל אביב](#) ❖ [העיר רמת גן קיבלה תעודת הוקרה](#).

בשנת תשע"ה אנו ממשיכים ומרחיבים את הפעילות ומאחלים לכולם שנה טובה ומוצלחת.

מקצה לקצה: מחוז דרום ומחוז צפון

מחוז דרום מגמה הצמיחה ממשיכה עם פתיחת שנה"ל תשע"ה. התחלנו בצעדים ראשונים בתכנית לשימור מורשת יוצאי הודו. השנה יצטרפו גם בתי ספר מהמגזר הבדואי. ישובים חדשים שמצטרפים לתכנית: קריית מלאכי, קיבוץ גת, עומר ודימונה. המודל העירוני של העיר אילת התרחב - ששה בתי ספר ישתתפו השנה בתכנית, ועוד היד נטויה.

מחוז צפון מחוז צפון מרחיב את הפעילות השנה בזכות תמיכתו של המפקח על התקשוב מר משה חיימוביץ וצוותו, אשר רואים בתכנית דוגמה מיטבית של למידה משמעותית. יש היענות רבה של בתי ספר במחוז להצעה להשתלב בתכנית וכוונה לפעול ברמה יישובית בכמה שיותר יישובים.

מגזר דוברי ערבית

יותר מ-450 תלמידים ואזרחים ותיקים בבתי ספר דוברי ערבית נפגשו בשנת תשע"ד במסגרת תכנית הקשר הרב-דורי. באירועי הסיום הביעו האזרחים הוותיקים את רצונם להשתתף בתכנית פעם

נוספת והסבירו שהפעילות מחזקת את מעמדם בחברה הערבית ומאפשרת להם להעביר את המורשת מדור לדור. התלמידים התחברו לסיפורי המורשת הערבית וסיפרו על הנאתם כמדריכים צעירים בעולם המחשב לבני גיל מבוגר יותר.

כדי לשפר את איכות המפגשים נבנה [אתר מיוחד לקהל הערבי](#) שיסייע למורים המובילים. בשנה הקרובה צפויים להשתתף בתוכנית מעל 720 משתתפים מכל רחבי הארץ. לבתי ספר יוצע נושא אחיד "מקומות גיאוגרפיים ייחודיים" עם זיקה לתרבות המקום. התוצרים יוצגו במוזיאון שמיחד את החברה הערבית.

מחוז ירושלים

לתפקיד רכזת המחוז נכנסת בימים אלו חפצי ליבוביץ חדורת רח נעורים וחדוות עשייה. נאחל לה הצלחה גדולה.

השנה החדשה מתחילה בתנפה של

הצטרפות ושיבה של בתי ספר לתכנית ואנו מקדמים את פניהם בברכה ובשמחה! במטה בנימין אנו עם פנים להתחדשות ולבניית מודל ושיתוף פעולה חדש עם הארכיונים של היישובים, ובשיתוף עם המחלקה לחינוך במועצה אנו יוצאים לדרך משותפת בבחינת "לכל סיפור יש ארכיון באופק, ולכל ארכיון - סיפורים רבים באופק שלו". ועם ניצני הצמיחה והתקווה להרחבת הפעילות, נאחל לכל בתי הספר שנת פעילות מוצלחת, הנאה רבה ולמידה משמעותית של החניכים הוותיקים והמנחים הצעירים.

המגזר החרדי

בשנת תשע"ד הצטרפו 6 בתי ספר מרשת חב"ד לתכנית ובשנה הקרובה יתווספו מספר בתי ספר חדשים. נחמה כהן, רכזת התכנית במגזר החרדי, משתפת בחלק מהתגובות שהיא קיבלה מבתי הספר שהפעילו את התכנית: "התהליך היה נפלא, כשהערך המוסף היה שיפור הכתיבה היוצרת, וכמובן הקניית ערכים של כבוד לזולת ובמיוחד למבוגרים, הקשבה והכלה" (מנהלת ב"ס חב"ד קריית מלאכי) ❖ "תודה גדולה על התכנית, התלמידות והסבתות חוו במהלך התכנית הרבה רגעים מרגשים ומרתקים, ב"ה הגענו לתוצרים מקסימים של סיפורים ומצגות" (מובילת התכנית בכפר חב"ד) ❖ וממרכז יום לקשיש באופקים: "שיתוף הפעולה הפורה הביא לחיבור מהותי וערכי אודות ההיסטוריה האישית והחברתית של ארץ ישראל".

מחוז מרכז

בשנת תשע"ה יתקיימו שתי השתלמויות במחוז: "למידה שיתופית - הקשר הרב דורי", אשר תתקיים בפסג"ה ראשון לציון **קישור להרשמה**; ו"קהילה לומדת מעבר לדלת" - מפגשים וירטואליים להפעלת התכנית בשילוב תהליכי חקר ולמידה מבוססת פרויקטים, בסביבת

moodle **קישור להצטרפות והרשמה**.

תכנית "הקשר הרב דורי" תופעל השנה גם במסגרת "חוזרים לביה"ס" ❖ בערים רמלה ולוד נתמקד בתיעוד סיפורי יהדות הודו בשיתוף עם שגרירות הודו וראשי הקהילות ❖ תיכון "קציר" בעיר רחובות מפעיל בהצלחה את התכנית עם תלמידי שכבת י"ב במסגרת "הבגרות החברתית" ובשיתוף עם הדיור המוגן בעיר ❖ ובנסוף: מודל עירוני - התכנית מופעלת במספר יישובים במחוז תוך שיתוף בעלי תפקידים ברשויות השונות המשלבים את מרבית בתי הספר בכל יישוב: ראשון לציון, ראש העין, שוהם, יבנה, מזכרת בתיה, ונקווה שבמהלך השנה יצטרפו נוספים.

מחוז מנח"י

עם פתיחת שנת הלימודים הבאה עלינו לטובה אנו שמחים לבשר על הצטרפותם של בתי-ספר חדשים לתכנית "הקשר הרב דורי" בעיר ירושלים: כ-30 בתי-ספר יפעילו את התכנית השנה.

בימים אלו אנו עסוקים בבניית האתר החדש של התכנית במחוז. אתם מוזמנים להיכנס ולהתרשם **אתר תכנית מחוז מנח"י** - בתי-ספר שטרם הבטיחו את השתתפותם בתכנית לשנה זו - עדיין לא מאוחר! מוזמנים ליצור קשר עם רכזת התכנית במחוז.

מתחילים שנה

המדריך החדש למורה מוביל "הקשר הרב-דורי" מאגד חומרים רבים ומגוונים בהם ניתן לעשות שימוש במסגרת מפגשי התכנית וגם בהזדמנויות מיוחדות. **עמוד מפגשי פתיחה** מרכז הצעות לתכנים ופעילויות המתאימים למפגש הראשון של התכנית - מפגש היכרות בין התלמידים למבוגרים.

בנוסף יש בדף זה ריכוז של דפים שמומלץ שיהיו בקלסר לכל תלמיד ובקלסר לכל מבוגר. כדאי להתרשם!

רעיון נוסף

דקלה ברששת סנדו העבירה בשנה החולפת, לראשונה, את תכנית הקשר הרב-דורי בבית ספר "יגאל אלון" בטירת כרמל. דקלה בחרה לפתוח את הפעילות בדרך מקורית, תחת הכותרת "מה אנחנו יודעים זה על זה?".

במסגרת הפעילות נשאלו התלמידים שאלות על סבתם או סבם: היכן נולדו? מתי? כמה אחים יש להם? במה עסקו בצעירותם? וכו'. את השאלות ניתן להכין מראש ולהציג שאלות זהות לכולם, וניתן לאפשר לסבתות ולסבים לבחור בעצמם את השאלות שהם ישאלו את נכדיהם. הסבתות או הסבים אינם מסייעים לתלמיד ואינם משלימים את תשובותיו. בשלב השני התפקידים מתחלפים: התלמיד הוא זה שמציג שאלות לסבתא או לסבא בלי לסייע או להשלים את תשובותיהם.

הפעילות מסתיימת בסבב שבו מספרים המשתתפים על חוויות מהפעילות ומסכמים שהתשובות לשאלות "ייאספו" במהלך המפגשים הבאים.

פעילות מיוחדת לחגים

מערכים מיוחדים נוספים במדריך למורה מוקדשים להיכרות עם מאגר הסיפורים, אליו הועלו עד לרגע הכנת הידיעון 2,362 סיפורים של אזרחים ותיקים משתתפי התכנית.

מערכים אלו מאפשרים להכין את משתתפי התכנית לתיעד הסיפור האישי שלהם, אך ניתן להיעזר בהם – בהתאמה - גם כדי לחפש במאגר סיפורים, ציטוטים או מילים מיוחדות שקשורות למועדי תשרי.

המערכים נמצאים במדריך למורה, בתחתית עמוד **מאגר סיפורי מורשת**.

קישורים ופעילויות מומלצות לאזרח הוותיק

המשרד לאזרחים ותיקים מציע פעילויות ושירותים מגוונים לאזרחים ותיקים. **מומלץ** להציג פעילויות ושירותים אלה במסגרת מפגשי הקשר הרב-דורי. להלן מספר דוגמאות:

שלישי בשלייקס – כל יום שלישי בכל הארץ! המשרד הפך את יום שלישי בכל שבוע ליום שבו זוכים האזרחים הוותיקים ליהנות משלל פעילויות, הטבות והנחות בתחומי תרבות, פנאי וצרכנות באתרים ובבתי עסק בכל רחבי הארץ.

[הטבות שלישי בשלייקס](#)

וּתִיקִים וְנֵהִינִים – מועדון "וּתִיקִים וְנֵהִינִים" מקדם מתן הטבות והנחות לאזרחים ותיקים בתחומים שונים. ההצטרפות למועדון – חינם.

[וּתִיקִים וְנֵהִינִים](#)

כיתות ותיקים – לראשונה יזם המשרד לאזרחים ותיקים יחד עם משרד החינוך מסלול חינוכי-ערכי לאזרחים הוותיקים ולתלמידי בית הספר. במסלול זה ישולבו אזרחים ותיקים בבתי ספר תיכונים ובחטיבות ביניים ברחבי הארץ, ילמדו בכיתות נפרדות בשעות הפעילות של בתי הספר, ויהנו משיעורי העשרה.

השירות בבית ספר שדה "עין גדי"

אל מאגר הסיפורים נאספים בהתמדה סיפורים רבים ומרגשים – סיפוריהם של האזרחים הוותיקים שמשתתפים בתכנית. הסיפורים מביאים עדויות וניחוחות מכל קצוות העולם ומשיקים לאירועים רבים מתולדות ארץ ישראל ואזרחיה.

קשה מאוד לבחור סיפור אחד לדוגמה משלל הסיפורים, אך בכל זאת דלינו הפעם את סיפורה אילנה רזנברג מנס ציונה. אילנה השתתפה בתכנית הקשר הרב-דורי בבית ספר אליעזר בן יהודה בנס ציונה, והיא מספרת על "כל מה שעבר עלי מסוף כיתה י"ב עד שהפכתי למורה לערבית".

בין השאר מספרת אילנה: בשנת 1964 הגיע בן גוריון, שכבר גר בשדה בוקר, לטקס הנחת אבן הפינה לאכסניה החדשה מתחת להר ישי. אני הייתי המלווה שלו משום שכשהיינו בטירונות נסענו אליו, דידי ואני, מטעם הגרעין כדי לשכנע אותו שיתמוך ברעיון של גרעין לבית ספר שדה ולא לקיבוץ כפי שהיה עד אז. כשעמדנו על הגבעה הוא הצביע על קלי"ה, שבצפון ים המלח, וסיפר שדווקא בכ"ט בנובמבר 1947 הוא היה שם במלון, רחוק מכל השמחה שהייתה ברחבי הארץ, עם הסכמת האו"ם על הקמת בית ליהודים בארץ ישראל".

את סיפורה המלא של אילנה ניתן לקרוא במאגר הסיפורים [בקישור זה](#)

שימו לב!

ניתן להשתתף בתכנית הקשר הרב-דורי גם במסגרת שעות המעורבות החברתית או תעודת הבגרות החברתית.

להלן פירוט אפשרי של רכיבי הפעילות בהיקף של 60 שעות:

שעות	נושא
6 ש"י	כישורי הנחיה לתלמידים, תיאום ציפיות ונהלים
35 ש"י	מפגשי למידה, תלמידים ואזרחים ותיקים – לימוד מחשבים ותיעוד המורשת בכלים דיגיטאליים
3 ש"י	הערכה מעצבת לתלמידים
4 ש"י	הכנת התוצר לפרזנטציה
6 ש"י	סיור לימודי משותף והכנה לקראת סיור (בית התפוצות, מוזיאונים וכד')
3 ש"י	מפגש סיום בית ספרי או עירוני
60 ש"י	סה"כ

בבית ספר "הדר השרון", במועצה האזורית לב השרון, מופעלת תכנית הקשר הרב-דורי כבר 13 שנה ואין דרך מתאימה יותר לציין את חגיגת הבר-מצווה מאשר העלאת הסיפור המאה לאתר.

בכוחות משותפים, בהובלתן של עידית מגן ואיילת שחק, הצליחו משתתפי התכנית בבית הספר להעלות לאתר יותר ממאה סיפורים - והיד עוד נטויה.

השנה יתחיל מחזור י"ד של התכנית בבית הספר, במודל שבו סבים וסבתות עובדים יחד עם נכדיהם.

סיפור המאה של בית הספר הוא סיפור התאקלמותה בארץ של רחל גאון, אלמנתו של איש העסקים דוד גאון ז"ל, וזהו הסיפור השני שלה שעלה לאתר.

[קישור לסיפור – מבולגריה לארץ ישראל](#)

לבתי ספר המעוניינים לשלב את התכנית, **להלן מספר קישורים תומכים:**

- ❖ [תיאור מפורט של הפעלת התכנית בתיכון קציר ברחובות](#)
- ❖ [סרטון: תלמיד מספר על הפעילות](#)
- ❖ [סרטון: תלמיד ואזרחית ותיקה מספרים על התהליך](#)

**ונסיים בברכה
לשנה טובה
מקרבת לבבות ומשמעותית
מצוות התכנית**